

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАЛЯНИНА КРАЇНИ, СВІТУ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма “Соціальна педагогіка”

Спеціальність І 11- Дитячі та молодіжні служби

Галузь знань І – Охорона здоров’я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи формування громадянина країни і світу
Викладач	Протас Оксана Любомирівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380997429808
Е-mail викладача	oksana.protas@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний.
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації згідно розкладу

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна спрямована на формування у студентів системи знань про громадянську культуру, цінності, принципи формування громадянської культури в дітей шкільного віку, їх правових засад, використання ресурсів для їх розвитку, стратегій і тактик діяльності соціальних педагогів у процесі розвитку особистості школярів як громадян своєї країни.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи формування громадянина країни та світу» є формування у студентів системи знань про громадянську культуру, цінності, принципи формування громадянської культури в дітей шкільного віку, їх правових засад, використання ресурсів для їх розвитку, стратегій і тактик діяльності соціальних педагогів у процесі розвитку громадянина. Цілі курсу спрямовані на:

- оволодіння студентами знаннями сутності «громадянин», «громадянська культура», «громадянські цінності» та «громадянське виховання»;
- ознайомлення з організаційними основами соціально-педагогічної роботи з формування громадянської культури в дітей в закладах освіти;
- формування вмінь використовувати методи та форми соціальної педагогічної роботи під час процесу формування громадянина країни і світу, створення основних ціннісно-світоглядних установок школярів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна:	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі
---------------------	---

	навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського, демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>
Спеціальні компетентності (СК)	<p>СК-4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.</p> <p>СК-7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.</p> <p>СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси різних категорій дітей та молоді та їх сімей.</p> <p>СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки дітям та молоді а також їх сім'ям із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, тендерних, етнічних та інших особливостей.</p> <p>СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві.</p> <p>СК-15. Здатність взаємодіяти з дітьми та молоддю, представниками різних професійних груп та громад.</p> <p>СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи</p>
Програмні результати навчання (РН)	РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати

	<p>причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.</p> <p>РН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.</p> <p>РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.</p> <p>РН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.</p>
--	--

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VI	I 11 Дитячі та молодіжні служби	3	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Теоретико-методологічні підходи до процесу Формування громадянина країни та світу.	2	2	6
Тема 2. Психолого-педагогічна характеристика процесу формування громадянина країни та світу	2	2	6
Тема 3. Громадянські цінності в системі громадянської культури особи	2	2	6
Тема 4. Організація системи суб'єктивних відносин в умовах формування громадянина	2	2	6
Тема 5. Організація різних типів роботи школярів з метою формування в них громадянської культури	2	2	6
Тема 6. Використання педагогічних надбань минулого в розробці та практичній реалізації формування громадянина країни та світу	2	2	8
Тема 7. Використання діапазону форм і методів громадянського виховання у навчально-виховному процесі сучасної школи		2	8

Тема 8. Основні умови ефективного формування громадянина країни та світу		2	6
Тема 9. Підвищення результативності педагогічного керівництва процесом громадянського виховання особистості.		2	8

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Накопичування балів під час вивчення дисципліни. Семінарське/практичне заняття -45 Самостійна робота -10 Контрольна робота - 45 Максимальна кількість балів -100
Вимоги до письмових робіт	Контрольні роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі дистанційного навчання d learn. Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. Неприпустимі плагіат та списування. Завдання, здані із запізненням без поважної причини оцінюються за шкалою, нижчою на 1 рівень.
Семінарські заняття	Поточний контроль здійснюється через усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських\практичних занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики. Оцінювання знань на семінарських\практичних заняттях проводиться за 100 бальною шкалою. Максимальна оцінка за семінарські\практичні заняття – 25 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/05/poriadokorhania_atsii-ta-provedenniaotsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv_vyshchoiosvity.pdf Виконання 50 % завдань. Вчасно виконано самостійну роботу та написана контрольна робота.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності що ґрунтується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Відвідування (пропуски) занять	Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» http://surl.li/omcveh Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» http://surl.li/ypfkxt
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna_osvita.pdf

8. Рекомендована література

1. Алексеева М. Деякі складові змісту громадянської свідомості студентів. Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. Івано-

- Франківськ : Вид-во “Плай” Прикарпатського ун-ту, 2014. Вип. 5. Ч. 2. С. 3–7.
2. Громадянська освіта: підручник для 10 класу ЗЗСО/ І. Васильків, В. Кравчук. К.: Астон. 2018. 256с.
3. Громадянська освіта: підручник для 10 класу ЗЗСО/ П. Вербицька. К.: Літера ЛТД, 2018. 224 с.
4. Дерев’яно Н. Формування громадянської культури учнів загальноосвітньої школи Обрії. 2001. № 2. С. 39–44.
5. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Виховна робота в школі. 2015. № 5. С. 2–7.
6. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 710-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text>
7. Костів В. Методологічні засади формування базової культури особистості. Вісник Прикарпатського університету. Філософські і психологічні науки. Івано-Франківськ, 2012. Вип. 3. С. 3–1.
8. Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах// Трудова підготовка в рідній школі. 2015. № 4. С. 6–7.
9. Політичні механізми формування громадянської ідентичності в сучасному українському суспільстві / Колективна монографія. К.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2014. 296 с. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/politychni_182.pdf
10. Формування патріотичної та громадянської свідомості учнів: теорія і практика : моногр. / Авт. кол.: Александрова О.С., Левітас Ф.Л., Салата О.О., Шепетяк О.М., Матвійчук О.Є., Петрошук Н.Р. та ін. ; [за заг. ред. проф. Левітаса Ф.Л. ; наук. ред. Александрової О.С., Салати О.О.]. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. 172 с.

Викладач _____ **Оксана ПРОТАС**,
професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи